

Jožef Lešnik (Josef Löschnig) se je rodil 18. marca 1872 v Šentjanžu na Dravskem polju, danes Starše. Izhaja iz kmečke družine, ki se je po domače imenovala "Pri Zemljakovih". Otroška leta je preživel na domači kmetiji, osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju. Po končani realki v Mariboru se je šolal na kmetijski šoli V Grottenhofu pri Gradcu. Nato je dveletno prakso opravil na posestvu Meran pri Limbušu nad Mariborom. Po odsluženi vojaščini je bil leta 1894 na Sadjarski in vinarski šoli v Mariboru imenovan za strokovnega in potujočega učitelja. Od leta 1898 dalje je deloval v Avstriji, najprej kot strokovni učitelj na deželni šoli za sadjarstvo in vinarstvo v Kremsu ob Donavi. Posvetil se je predvsem sadjarstvu ter začel pisati knjige in članke s tega področja. Leta 1905 je bil imenovan za deželnega inšpektorja (nadzornika) za sadjarstvo za Spodnjo Avstrijo. Kot inšpektor je urejal drevesnice in nasade ter prirejal tečaje za sadjarje ter predelovalce sadja. Nato je več semestrov študiral na Visoki šoli za kmetijstvo in gozdarstvo na Dunaju.

Jožef Lešnik leta 1901

Med prvo svetovno vojno je zimo 1915 preživel v Karpatih, nato se je boril tudi na Soški fronti. Leta 1917 je bil odpoklican iz vojske, saj ga je država zaradi občega pomanjkanja hrane bolj potrebovala kot strokovnjaka za prehrano. Že kmalu zatem se je pod njegovim vodstvom začela tovarniška predelava sadja v Münchendorfu pri Dunaju. Ob prevratu in koncu 1. svetovne vojne leta 1918 je predlagal naši vladi, da bi se vrnil v njeno službo. Toda ponudili so mu tako podrejeno delovno mesto, da ga ni mogel sprejeti. Po vojni je ostal v Avstriji ter si na Dunaju postavil dom. V letih 1919 – 1923 je vodil katedro na Visoki kmetijski šoli, tam predaval in napredoval. Na kmetijski zbornici za Spodnjo Avstrijo je kot direktor vodil strokovno službo za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo. Leta 1923 je bil imenovan za vladnega ter leta 1925 za dvornega svetnika. Leto kasneje je bil imenovan za predsednika Deželne zveze sadjarjev. Leta 1932 so na Dunaju zelo slovesno proslavili njegovo 60 – letnico. Na prireditvi se je zbralo okoli 3.000 avstrijskih sadjarjev. Takrat so oblikovali Löschnigovo ustanovo za šolanje sadjarjev ter izdali knjigo o Josefu Löschnigu. Leta 1934 je Jožef Lešnik odšel na študijsko popotovanje po ZDA. Obiskal je tudi nekatere akademske agronomske raziskovalne centre, med drugim tudi takrat najpomembnejši ameriški center za agronomijo na Univerzi v Kaliforniji, Berkeley. Za svoje delo je prejel številna avstrijska državna priznanja in odlikovanja. Leta 1949, malo pred smrtjo, je Jožef Lešnik obiskal svojo domovino. Ob tem je obiskal tudi profesorja Josipa Priola na Inštitutu za sadjarstvo v Mariboru. Tudi sicer je imel Lešnik v času svojega aktivnega delovanja s slovenskimi strokovnjaki tesne stike. Poleg sodelovanja s prof. Priolom si je dopisoval s Humekom, Goričanom in drugimi takrat živečimi slovenskimi strokovnjaki.

Bibliografija

Lešnik je napisal več kot dvajset strokovnih knjig in več kot sto člankov v različnih strokovnih revijah. Kot odličen risar je sadje in vse kar je bilo s tem v zvezi v svojih publikacijah pogosto narisal kar sam.

Naslovnica revije *Obstzüchter* iz leta 1905. Lešnik je bil urednik in izdajatelj tega sadjarskega glasila.

Med njegova pomembnejša knjižna dela uvrščamo:

- *Praktische Anleitung zum rationellen Betriebe des Obstbaues*, 1901 (Navodila za smotrno poslovanje v sadjarstvu),
- *Das Einkochen des Obstes im bürgerlichen Haushalte*, 1910 (Vkuhanje sadja v domačem gospodinjstvu),
- *Empfehlenswerte Obstsorten - Normalsortiment für Niederösterreich*, 1912 (Priporočene sorte sadja – normalni sortiment za Spodnjo Avstrijo),
- *Die Mostbirnen*, 1913 (Hruške moštnice),
- *Pflanzung und Pflege der Obstbäume und Beerensträucher*, 1948 (Sajenje in oskrba sadnega drevja in jagodičja).

WILLIAMS CHRISTBIRNE.

LITH. KUNSTANST. u. BUCHDRUCKER. FRIEDR. SPILLER, WIEN 1912

Ilustracija sorte viljamovka v knjigi *Empfehlenswerte Obstsorten* iz leta 1912. Gre za izredno kakovostno pomološko zbirko, v kateri so opisane priporočene sorte jablan, hrušk in češenj za Spodnjo Avstrijo. Bogato je tudi slikovno gradivo, ki obsega 112 barvnih slik.

V spomin na Lešnikovo izredno sadjarsko ter pomološko vrhunskost nosita dve sorti sadja njegovo ime. To sta jablana na sliki z imenom lešnikova reneta (löschnig reinette) ter marelica schafbergova, ki je bila leta 1948 preimenovana v lešnikovo marelico (löschnig marille).

Zgibanka je bila pripravljena v okviru projekta EIP Travnški sadovnjaki, 11/2019 - 11/2022, ki je sofinanciran s strani RS in EU iz kmetijskega sklada za razvoj podeželja, podukrep 16.5 - Podpora za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje ter za skupne pristope k okoljskim projektom in stalnim okoljskim praksam.

Zbrala in uredila:
Boštjan Godec, Kmetijski inštitut Slovenije
Janez Gačnik, Zavod Jabolko

Slovensko avstrijski sadjarski strokovnjak

Jožef Lešnik
(1872 – 1949)